

Ročník: 100 | Číslo: 51 | 20. prosince 2020 | Cena: 10 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

EDITORIAL

Milý Bože, Vánoce by měly být dřív, protože děti nemůžou přece vydržet být tak dlouho hodné.

Tvá Bětka

Milý Bože, dej prosím ještě nějaký svátek mezi Vánoce a Velikonoce, teď tam není nic, co by za to stálo.

Vašek

Z knížky Děti píší Bohu

Čas oponou trhul a my se s vámi, milí čtenáři, opět setkáváme u vánočního čísla. Slavná Nerudova metafora, oblíbená mezi námi Čechy, má své pokračování - a změněn svět. Jak příhodný je tento výrok pro uplynulý rok! Jak odlišná inscenace se odehrávala a stále běží na pomyslném jevišti světa v tomto roce v porovnání s časy minulými, jak podivné nečekané změny přinesl pohyb opony...

Existují našťastí skutečnosti, které platí, které jsou neměnné, a jednou z nich je to naprosto jedinečné vánoční poselství, že Bůh nám z lásky poslal svého Syna. Není to přímo Boží zpráva!?

Píši pro vás tento úvodník a dívám se na protější stěnu se starodávnou dřevěnou soškou madonky s Ježíškem. To naše vzácné „rodinné stříbro“ předávané generacemi zdobí už nějakou dobu poněkud kýčovitý nápis v angličtině „it's a boy“, v překladu „je to kluk“. Malý Ježíšek ho má přidělaný na krku. Takové zneuctění starožitné sošky, taková potupa svaté rodiny!!!, mohlo by se říci. Ale já to tak nevnímám. Když moje dcera čekala syna Kristiánka, kamarádky pro ni uspořádaly oslavu a náš byt vyzdobily všemožnými nápisy upozorňujícími na radostnou událost. A že si to užily! Dodnes slyším při pohledu na sošku a přidělaná písmenka jejich smích...

Těhotná Marie asi nepořádala žádnou párty a fakt je, že z její situace vyplývaly i značné a odůvodněné obavy, ale věřím, že radost prožívala obrovskou. Tak jako každá maminka, která se těší na ten největší zážitek, který jí vůbec může potkat.

Myslím na to i na její statečnost, kterou příhodně připomněli také autoři našich článků, a přeji vám, milí čtenáři, aby přes vše podivné, co nás potkalo, byly svátky opravdu BOŽÍ. Ve všech významech tohoto slova.

KB

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Kalendář 2021 Příběhy písní

Občas v rádiu hrají evergreeny – písně věčně zelené. Jsou staré padesát šedesát let a to k tomu označení postačí... Opravdové evergreeny však se najdou spíše ve starých kancionálech a církevních zpěvnících. Jsou staré sto, ale i tři sta a více let. A možná tu budou ještě za sto let, kdy už po dnešních hitech nezbude ani památka. Navíc mívají tyhle písně ještě svůj příběh, nevznikaly někde u hitmakera v pracovně u klavíru, ale často vytryskly společně se slzami či pocitem vděčnosti a poděkování...

Tak je uveden nový nástěnný kalendář pro rok 2021, který vydává Náboženská obec České Budějovice – Čtyři Dvory. Na počátku byly Večery písní a modliteb, v nichž jsme jednou měsíčně také představovali nějakou píseň a příběh jejího vzniku či další její historii. V kalendáři tedy kromě kalendária je každý měsíc věnován textu jedné písně a jejímu příběhu. Jednoduché ilustrace připojila vedoucí malířské dílny Nazaretu paní Iveta Nováková. A protože písně nejsou v notovém záznamu, přidán je i zvukový záznam na CD, který nahrál a nazpíval pan Jan Maule s přáteli ze skupiny AUUUNA. Jsou zde například písně *Ó jak věrný přítel Ježíš* i *Preciouse Lord, Svatá noc* a další. Kompletní cena 140,-Kč plus případné poštovné.

**Objednávky na: pruhovanetriccko@centrum.cz
nebo telefonicky: 773 557 979 - Karel Filip**

Rozhovor s Kateřinou Klasnovou, ředitelkou Husitské diakonie

O nových linkách Husitské diakonie i letošní vánoční sbírce

Představila byste nám nově vzniklé linky? Jak fungují a komu jsou určeny?

Husitská diakonie od prosince zavedla novou službu - pomoc po telefonu ve formě krizové linky a linky duchovní pomoci. Na krizové lince je poskytována krizová pomoc a základní poradenství. Služba je určena všem, kteří se ocitli v těžké životní situaci. Pandemie koronaviru převrátila mnoha lidem život naruby po lidské i ekonomické stránce, ale tato služba se samozřejmě netýká pouze pomoci v souvislosti s aktuální pandemií. Je určena všem, kdo si chtějí

anonymně promluvit o svých problémech. Zároveň jsme spustili linku duchovní pomoci. V době, kdy platí vládní omezení, mnoha lidem chybí kontakt s duchovními a účast na bohoslužbách. Řada lidí se také nemůže do kostela vypravit např. kvůli svému zdravotnímu stavu. Tato linka tedy poskytuje duchovní podporu a je určena i lidem, kteří zažívají nějakou krizi víry nebo těm, kteří Boha hledají.

Komu se lidé dovolají, když využijí služby krizové linky a linky duchovní pomoci?

Týdeník Círky československé husitské. Vydává: Ústřední rada Círky československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik.

Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková. Tel. redakce: 220 398 107; e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz Tisk: Grafotechna plus.

Distribuce a reklamace: ADLEX, spol. s r. o., Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků.

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz

Celý projekt vznikl ve spolupráci s diecézemi a našimi operátory jsou tedy duchovní Církve československé husitské. Na lince duchovní pomoci jsou to faráři, jáhnové a nemocniční kaplani. Krizovou linku navíc obsluhují lidé, kteří absolvovali výcvik krizové intervence, jsou psychoterapeuty a mají zkušenosti s poskytováním poradenství po telefonu. Do budoucna uvažujeme také o službě chatovací, protože stále více zvláště mladých lidí

Účet Husitské diakonie 2501867242/2010

upřednostňuje tuto formu komunikace.

Husitská diakonie vyhláší novou vánoční sbírku, čeho se sbírka týká?

Letos jsme se rozhodli vybrat peníze pro náš domácí hospic Athelas v Písku na léky a zdravotnický materiál pro terminálně nemocné pacienty. Na Vánoce se většinou pořádají sbírky na děti nebo seniory, ale my jsme se

záměrně rozhodli pro podporu toho, aby lidé mohli zůstat se svými blízkými až do konce. Peníze půjdou zejména na nákup léků tisících bolest.

Jak mohou lidé do sbírky přispět?

Husitská diakonie má nově zřízený transparentní účet a povolení pořádat sbírku od Magistrátu hl. m. Prahy, takže peníze lze posílat rovnou na

tento účet - 2501867242/2010. Samozřejmě je možné podpořit i jiné diakonické středisko (více informací o našich střediscích se dozvíte na webu www.husitskadiakonie.cz), stačí do poznámky uvést jeho název. Vánoční sbírka na domácí hospic Athelas bude vyhlášena i v rámci bohoslužebných sbírek v kostelech Církve československé husitské.

Děkuji Vám za odpovědi a přeji vše dobré

JH

Pozvání na tábor mladší mládeže v Železné Rudě

NO v Mariánských Lázních zve mládež ve věku cca 14-16 let k táboru - setkání v Železné Rudě, které se uskuteční v termínu od 11. do 17. července 2021.

Program - společné výlety, túry, biblické bádání, zamyšlení, modlitby, hry a zábava. Čas s druhými i pro sebe!

Cena ubytování 1200,- + jídlo 1000,- na osobu.

Prosím v případě zájmu volejte nebo pište nejpozději do 24. 12. 2020 na zuzana.kalenska@raz-dva.cz nebo 601 154 724.

Všichni se potřebujeme mít na co těšit a doufáme, že se k našemu mariánskolázeňskému jádru přidáte! Těšíme se na staré i nové přátele!

Zuzana Kalenská

Od „Dušiček“ k Adventu

Čas od svátku všech svatých přes Advent k Vánocům je - alespoň pro mne - časem zvláštním. A s tím, jak ubývá oleje v lampě života, stává se mi tento čas údobím stále zvláštnějším. Nevím jak kdo, ale já alespoň u sebe vnímám zajímavý paradox. Životem poměrně dost ošlehaný, asi bych měl být otužilejší vůči nepřízni a strážním, které život přináší. Paradoxně tomu tak není. Ale není to žádná bolestínská uříukanost - jenom stále naléhavěji a občas i bolestněji, a zejména v tomto sychravém, soumravném čase, vnímám, jak velice často nám chybí ty základní hodnoty, bez kterých je náš život plochý, nenaplněný. A že se s nimi občas mívám i já sám.

Když během roku, a zejména pak koncem října nebo počátkem listopadu, objíždíme s mou ženou hřbitovy, kde leží ti, kteří nám byli (a stále jsou) blízcí, uvědomuji si, jak rok od roku u těch rovů setrvávám déle a déle. Doma pak večer před usnutím, kdy už jen oči sledují stíny na stropě a doznívají zvuky tichonoucího domu i města, přichází čas návratů. Vracejí se, zaplňují vzpomínky - stále častější jsou ta večerní a noční setkání. Se-

tkání zvláštního druhu. Tiší a mlčenliví jsou moji návštěvníci. A přesto slyším zvuk jejich životů, jejich srdcí, myšlenek. Kdysi souzněly i s životem mým a snažím se na to nezapomínat.

Čas od „Dušiček“ vnímám jako údobí, kdy dochází k jeho prolínání s časem přicházejícího Adventu. Vnímám ho proto tak velmi intenzivně, protože obojí je poselstvím. Pochopíme toto poselství? A pochopíme ho správně? Zastávám názor, že čas Adventu by se měl prolínat celým naším životem, nepřipomínat si ho pouze v určitém, časově ohraničeném údobí, ale že by měl být průvodcem každodenním. Časem, kdy se rodí Dítě i v našem srdci. Máme tam pro něj dostatek místa...? I proto se, pln obav, modlím:

Abba, Otče, vroucně prosím o tvou pomoc v našem úsilí o dětsky čistou podobu našich myšlenek a našich srdcí. Aby čas očekávání příchodu tvého Syna byl naplněn velkorysou, bezelstnou láskou k celému tvému Stvoření. Abychom do svých srdcí přijali, že kříž tvého Syna je vůdčím znamením lidstvu, horizontem i vertikálou našich nadějí na shledání s tebou a tvým Synem. Amen Stanislav Kubín

NAD PÍSMEM

Bůh k nám přichází jako výzva L 1,26-38

Bratři a sestry, evangelium pro 4. adventní neděli je příběhem hluboké důvěry. Marie vyznává: „Hle jsem služebnice Páně, staň se mi podle tvého (andělova) slova.“

Představme si situaci, kdy se nám zjeví anděl a něco nám řekne, něco zásadního. Jak bychom si situaci reagovali? Řekli bychom to někomu? Mysleli bychom si, že jsme měli jen nějaké vidění? Nechali bychom si vše pro sebe a čekali, co se stane, zda se slova naplní? A jak si vlastně představovat anděla, o kterém se zmiňuje Lukášovo evangelium? Jakkoliv jsou určité věci otázkou víry, tak představovat si anděly jako okřídlené bytosti obývající svět na pomezí fantazie, které se zjevují tu a tam vyvoleným, aby předali důležité zprávy, je v dnešní době i pro věřícího člověka poněkud „mimo mísu“. Ale označení „anděl“ nám tak cizí není, vždyť „andělem“, navíc „dobrým“, se dnes může stát kdokoli z nás, dobročinná organizace Dobrý anděl to umožňuje – pomáhat těm, kteří pomoc potřebují a sami na ni nedosáhnou. Ač andělé, jsme to ale pořád dál jenom my, lidé, se svými radostmi i sla-

bostmi a nedokonalostmi. Jenže oni bibličtí andělé, o kterých se v Bibli píše, to je něco jiného, oni nosí důležité zprávy, a tak bychom je mohli přirovnat k myšlenkám, k tomu, co k nám přijde, co nás napadne „shůry“, ne jako konstrukt naší mysli, ale tak, že prostě náhle víme. Myšlenka nás s jistotou navštíví, a tak to prostě je. Je tak silná, nutkavá, že prostě není pochyb. Andělská myšlenka, něco, co je nám doslova sesláno z nebes, od Boha. Andělé přinášejí do světa Boží radost, lásku ke světu, k nám.

Jsme na sklonku Adventu, v době ticha, vnitřního ztišení, a tak máme i možnost, ba řekla bych, že je to až nutnost, abychom se zamysleli, odkud k nám myšlenky přicházejí. Jsou to konstrukty naší mysli, našeho omezeného světa, či v sobě bděle strážíme ono místo, kde je, jako v domě, otevřeno pro Boží příchod? Jsou to Boží dary, poselství andělů, které nám přinášejí do života světlo a otevírají cestu k Bohu? Jsou různé cesty, jak přistoupit ke smyslu dnešního textu, k onomu podobství. Víra, duchovní život, poselství

„shůry“ – to vše nám do života přináší novou kvalitu, projevující se i tak, že si uvědomujeme a „vidíme“ v životě zázraky, vnímáme poselství „andělů“, žijeme z „darů Božích“, čerpáme z „inspirace shůry“. Kdykoliv bychom mohli jednat jen a jen podle sebe, podle diktátu světa, který chce být sám v sobě uzavřen, ale zachováme se jinak, otevřeněji, důvěřující. Logika světa říká „to bych byl za blázna“ (kdybych mluvil o zjevení andělů), „co by tomu řekli ostatní“ (kdybych snad chtěl/a Božímu hlasu důvěřovat). Ale my přece máme nést do tohoto světa něco jiného, Božího, a s důvěrou se učit překračovat to, co je z hlediska lidského možné. Duchovní život je druhem umění, kdy se můžeme na věci a události podívat z překvapivě jiné strany, z jiné perspektivy, nezvykle, možná „bláznivě“.

Bůh k nám přichází jako výzva, jako možnost. A pokud se ujmeme toho, k čemu nás Bůh vyzývá, co nám zvěstuje třeba i skrze „anděly“, tak je Bůh s námi, ať se děje, co se děje. I proto anděl říká Marii ono „neboj se“. Skrze víru a důvěru izraelské dívky našel Bůh místo, kudy může vejít do světa a i k nám. K čemu by byl Advent, k čemu by byly Vánoce a Ježíšovo narození v Betlémě, kdyby se Ježíš nenarodil i v našem srdci? Tak, jako na počátku bylo slovo, tak i lidstvo, jednotliví lidé, my vycházíme vstříc Božímu slovu – a v Lukášově příběhu se tak děje skrze dívku, která říká „ať se mi stane podle Božího slova“ a neohlíží se na své představy, plány, myšlenky, kalkuly, na svůj lidsky omezený svět. Otvírá se tomu, co k ní shůry přichází. Otevřenost, důvěra, vydanost, touha – skrze tyto atributy (a jistě mnohé další) vchází do našeho života Boží plodná síla. Je potřeba jí být otevřen/a a pořád ji hledat. Skrze ni k nám může vejít Pán. Marie neví, jak se to stane, ale spoléhá na to, že u Boha není nic nemožného. Lidstvo je uzavřeno v limitech tohoto světa, ale je psáno, že Bůh tvoří věci nové, že otevírá nové možnosti. Bůh nás vede nad naše možnosti a dává nám to, co tu nebylo. Angelus Silesius v knize Cherubský poutník říká „musíš být Marií a nechat Boha zrodit v sobě“. A tak nás, sestry a bratři, vánoční příběh nevrací jen k tomu, co se kdysi stalo, ale zve nás i k tomu, abychom v sobě otevřeli prostor - pro ticho a pro to, co je plodné a tvůrčí, co je mocné a může se projevit a pomoci v naší slabosti. Skrze důvěru, naději a nekončící lásku. Amen!

Sandra Silná

4. NEDĚLE ADVENTNÍ

Hle, panna počne a porodí syna a dá mu jméno Immanuel. (Izajáš 7,14)

První čtení z Písma: 2. Samuelova 7,1-5.11-13

Tužby adventní:

2. Abychom na slavný příchod Kristův se připravovali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom pokání činili a po cestách Božích kráčeli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem: *Bože všemohoucí, osvoboď nás od hříchů a daruj nám svou milost, abychom celému světu přinášeli tvou lásku! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.*

Druhé čtení z Písma: Římanům 16,25-27

Evangelium: Lukáš 1,26-38

Verš k obětování: Žalm 132,8

Verš k požehnání: Lukáš 1,38

Modlitba k požehnání: *Bože všemohoucí, děkujeme ti za příslib spásy, který jsme přijali ve svátosti večere Páně. Ved' nás, ať naše spasení uvádíme ve skutek! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen*

Vhodné písně: 203, 31, 209, 202

Děkujeme ti, Bože, za tvou lásku, za to, že nám neustále posíláš podněty různými cestami a chceš, abychom se otevřeli tomu, co se nám jeví nemožné a na co našimi omezenými silami nemůžeme sami dosáhnout.

Ať se učíme důvěřovat, a to i ve chvílích, kdy se rozum a naše zkušenost vzpírají uvěřit. Amen!

Znamení cesty

Ne film, ale jen fotky umí zachytit okamžik věčnosti v čase. Každý rok Czech Press Foto vybírá tu nejlepší. Na loňskou si možná nevzpomenete, ale tu letošní jste přehlédnout nemohli. Jsou to fotky sestříček z kovidových oddělení.

Unavené, smutné tváře žen, do jejichž obličejů je jak do plastelíny obtisknuta protikovidová maska. Nadité v neprodyšných overalech mají je na tvářích kvůli nám! Nefňukají a nestávkují. Jen POMÁHAJÍ A SLOUŽÍ. Znamení doby.

Loňské foto roku? Klip – na křižovatce u Anděla v hrůzné průtrži mračen hledí tramvajačka vzhůru. Snad do nebe, kdy už ta slota přestane? Ne, hledí na návěští a přitom v té záplavě vody na zemi hledá, jak správně nasměrovat výhybku. Hle, obraz našeho života. S pohledem k nebi nabrat na křižovatkách našich životů tady na zemi správný směr.

A souvislost s Vánoce? Betlém – to je přece nejúžasnější okamžik věčnosti v čase – klip toho nejzázračnějšího příběhu lidských dějin! A my ty dva tisíce let staré události máme dnes

pod stromečkem: z papíru, ba i perníku: chlívěk, Marie, Josef, vůl, oslík a v jesličkách Ježíšek! Bůh se z lásky stal člověkem. Narodil se Kristus Pán!

Celý jeho pozemský život je zpřítomněním služby, lásky a oběti. A my lidé máme v paměti srdce klipy lemující jeho život: od Betléma k Poslední večeři Páně (Leonardo da Vinci). Každá Boží muka v krajině Země připomínají Golgotu s ukřižovaným Kristem. Pieta – Matka Páně má v náručí svého umučeného syna (Michelangelo). A velikonoční vzkříšený a oslavený Kristus? Ten je už o Vánocích vyzpíváván ve všech koledách; ty hity jsou klipem dějin Boží lásky k člověku: *Slyšte, slyšte, pastuškové, ...neseme vám noviny... veselte se, radujte se, ... nám, nám narodil se... tichá noc, svatá noc, pokoj vám, zni to k nám, jak by z nebeských nadvězdných krás světlo věčnosti vcházelo v nás, když mluví k nám Boží hlas...*

Pomáhat, sloužit a zachraňovat je v lidském životě to nejvyšší. Proto nás Karel Čapek vybízí vyjít na výsosti dobra, pravdy, krásy a lásky, potkáme tam Pána Boha. A ať nás v životě potká cokoliv, platí vánoční a velikonoční Nebojte se. Jen držet směr NEBE tady na ZEMI.

Jana Šilerová

To je vše ze zpráv, dobrou noc

Když jsem psala v úvodníku k tomuto vánočnímu číslu o změnách a událostech, které dopadly na svět v posledních měsících, vzpomněla jsem si na píseň americké hudební dvojice Simona a Garfunkela „7 O’Clock News/Silent Night“.

Zařadili tuto snad nejnámější vánoční koledu jako poslední skladbu svého alba *Parsley, Sage, Rosemary And Thyme* a k překvapení všech posluchačů do ní souběžně pustili záznam rozhlasových podvečerních zpráv moderátora Charlieho O’Donnella z 3. srpna 1966, suše sumarizující aktuální dění včetně všemožných podob násilí. Slyšíme zprávy z bojiště ve Vietnamu, dále například o smrti komika Lennyho Bruce předávkovaného drogami či o problémech černošského hnutí za občanská práva. „*To je vše ze zpráv o sedmé hodině, dobrou noc!*“ končí svou řeč hlasatel a kontrast

dramatických událostí aktuálně prožívaných námi lidmi s krásnou melodií a slovy písně o poklidném spánku země a pastýřů stád, nad kterými bdí Boží

lásky, kontrast s tím, jak zní z hloubky srdce Gloria – je dokonalý. Až z toho mrazí. Ale nenechme se mýlit, že to dříve bylo jiné. Již evangelista Matouš píše o tom, jak se jdou mágové poklonit malému dítětku a Herodes už spřádá plány na jeho odstranění... A jak rodina prchá do Egypta. Jakoby opravdu každá doba byla tak nějak vymknutá z kloubů...

Nicméně, jak jsem také v úvodníku napsala, skutečnost, že Bůh k nám z lásky poslal svého Syna, je skutečnost navždy platná, stejně jako NADĚJE z toho vyplývající – že pomoci se má dostat právě tomuto světu, který si neví rady s tím, co se v něm z dopuštění jeho lidských obyvatel děje... Naděje, že přestože stín a mráz vukol nás, i ten hříšník se smí hrát u svaté rodiny, jak zní ve jmenované koledě všech koled.... Díky za to.

KB

Už se blíží!

Vánoce. Je těžké říci ještě něco neotřelého na staré, věky otřelé téma o narození Ježíše v betlémském chlévě. Vše bylo již rozpiťováno teology, popsáno spisovateli, básníky, ale i znevažováno k nepoznání bulvárem a komercí v přitroublých reklamách a pokladny dobře plnicích velkofilmech o jakémsi divném Ježíši...

Co ještě sdělit lidem protřelým válkami ve jménu různých bohů? Co ještě nabídnout lidem znova potíraným všemi možnými vládami a mocnostmi, všemi možnými „pravdami“, které do nich ze všech stran buší? Stojí vůbec ještě o něco mi-

mořadného sami křesťané, klanějící se střídavě lotru po levici, či lotru po pravici? Může farář nabídnout ještě něco navíc? Žádána je přece senzace, slyšet něco zvláštního, něco „super“, nebo, v případě Vánoc, něco sentimentálního, o stromečku, jmelí a rozzářených dětských očičkách.

Láska může být otřelá, zůstává však láskou. I kdyby byla tisíce let stará, pošpiněná, znásilňovaná, křižovaná, vstává z mrtvých, zůstává láskou.

Takže nic překvapivého zde nenapiši. Jen přát si, aby i o letošních Vánocích přišla láska i do našich rodin v živém Kristu.

- czka

K poselství a obrazům vánočních písní

Vánoční písně s ústředním poselstvím o narození Ježíše Krista propojují věřící různých křesťanských církví a lidi různých národů. Je tomu tak z hlediska jejich původu i jejich rozšíření. Tyto písně propojují i církev se světem, prostor posvátného kostela s lidovým prostředím. Vždyť mnohé vánoční písně mají svůj zřejmý lidový původ. Vánoční písně, které máme také v našem Zpěvníku, se vyznačují hudební krásou a textovou poetičností a vybízejí nás k duchovnímu rozvažování.

Mezi nejrozšířenější písně v našem prostředí se řadí středověká píseň s českým textem z doby husitské „Narodil se Kristus Pán“ (Zpěvník ČČSH č. 210). Hned v první sloce se v ní zpívá: „z růže kvítek vykvet nám, radujme se...“ Růže se ve středověku stala rozšířeným symbolickým vyjádřením Kristovy matky Marie. Také v Jistebnickém kancionálu v písni „Zdráva, královno slavnosti“ nacházíme obdobné obrazné vyjádření: „Velmi krásný květ z květa na spasenie všeho světa syna porodila.“ S tímto symbolickým obrazem se setkáváme v našem Zpěvníku též v písni „Aj, růže rozvila se“, pocházející ze 16. století z německého prostředí. Růže je symbolem jak Marie, tak i Ježíše Krista, neboť její červená barva připomíná jeho krev. Rozvíjející se květ značí obnovu stvoření a kvetoucí růže naznačuje navrácení hříchem ztraceného ráje (Iz 35,1), který se s narozením Krista znovu pro nás navrácí. O návratu či otevření ztraceného ráje Kristem vypovídá čtvrtá sloka této písně: „otevři mi svůj ráj, kde tebe budu chválit“ (Zpěvník ČČSH, č. 223).

Naopak méně známou písni, sahající svým původem do středověku, je píseň „Vítej, Jezu Kriste“ (Zpěvník ČČSH, č. 213). V evangelickém zpěvníku je zařazena mezi adventní písně, v našem zpěvníku mezi písně vánoční. Slova této písně pocházejí původně od bratrského biskupa Jana Augusty. Jedná se o vítání

Krista přicházejícího do našeho světa. Každá sloka je zakončena zvoláním „Vítej, Králi náš!“ Ve druhé sloce znějí slova: „Navštívils nás bídné sluhy ve vězení, převzal z lásky divně naše odsou-

zení.“ Bratrský biskup v čase pronásledování Jednoty trávil řadu let ve vězení na hradě Křivoklát. Zřejmě se do slov této písně promítá jeho osobní zkušenost, ale především víra, že Kristus přichází z věčnosti do naší časnosti jako zachránce pro všechny hříšné lidi a věřící člověk se z jeho příchodu může těšit a čerpat naději v jakékoliv situaci.

Oblíbená a melodicky působivá je píseň „Ó křesťané věrní“ (Adeste fideles). Tato píseň je z doby 18. století, kdy se svět odkláněl od víry v Boha a v Ježíše Krista. Text písně je naopak vyznáním této víry

a chce ji posílit. Není to píseň lidová, ale teologicky zřetelně zacílená k vyznání Ježíšova Božího synovství. Píseň obsahuje výzvu „pojďme a pokloňme se“, což předpokládá, že píseň vznikla v římskokatolickém prostředí v souvislosti s vánoční hrou u jeslí. Byla přeložena do češtiny a zařazena do Zpěvníku Česko-bratrské církve evangelické s názvem „Ó křesťané všichni“. Obsahově vychází z Janova evangelia: „Bylo tu pravé světlo, které osvěcuje každého člověka, to přicházelo do světa“ (J 1,9). Ve druhé sloce zaznívá: „Ač Syn Boží pravý, Světlo od věčnosti, pro nás přišel, aby nám byl nejbližší“ (Zpěvník ČCE č. 294). V našem Zpěvníku v úpravě teologa Zdeňka Trtíka obsahuje třetí sloka tuto výpověď: „Z Otce Světlo věčné v něm přivítáme“ (Zpěvník ČČSH, č. 215). Na rozdíl od verze v evangelickém zpěvníku se vyskytuje v poslední sloce obraz beránka. „Božího Beránka, který viny sejme, zbožných srdcí objetím zahříváme.“ Při těchto slovech se nám vybaví betlém s postavami pastýřů a ovcemi. Jeden z pastýřů přináší dítěti Ježíšovi v náručí malého beránka ze svého stáda jako dar. Současně je v tomto daru předznačeno, že Ježíš je sám tím Beránkem, který snímá hříchy světa (J 1,29) a kterého věřící přijímají srdcem ve svátosti eucharistie.

Písně zpívané při vánočních shromážděních obsahují hloubku víry církve radující se z narození Krista a Pána. Letos se pro nás zpěv těchto písní stává vzácnější než jindy. Můžeme se nejen potěšit poslechem jejich malebných melodií, ale především rozjímáním nad jejich texty prohlubovat svoji osobní i společnou víru.

Tomáš Butta

LINKA DUCHOVNÍ POMOCI
TRAFÍ VÁS OTÁZKY OHLEDNĚ SHYBU ŽIVOTA A VĚRY
HLEDÁTE CESTU A NEMŮŽETE JI NALEZT?
NEJSTE SAMI
JSTE TU PRO VÁS
MŮJ DOKONČENÝ ČÍSLO JE 222 766 099
222 766 099
ODPOVĚDĚ
8:00 - 18:00

PRO VÁS
DIAKONIE

KRIZOVÁ LINKA
OČI TU JSTE BEY TĚŽKÉ ŽIVOTNÍ SITUACI?
MATE STRACH O SEBE A SVĚ BLÍZKÝ?
CHCETE SI O SVÝCH PROBLÉMECH ANONYMNĚ POPOVÍDAT?
NEJSTE SAMI
JSTE TU PRO VÁS
MŮJ SOUŠENÍ TEMPERUJI VÁŠ POCITOK PŘI TELEFONU
222 766 030
ODPOVĚDĚ
18:00 - 12:00 A 14:00 - 18:00

PRO VÁS
DIAKONIE

Mikulášovo varování

Mikuláš: Jak vidíte – jsem už starý kmet,

tak dovolte mi pár varovných vět...

Až vás někdo přesvědčovat zkusí,

lhát že se musí

a podvádět je normální

každého dne konání,

nevěřte tomu.

Až se budou smát, jak snadno že lze brát

těm, kdo bránit se nemohou,

a švindl že je výhodou,

vyhodte je z domu!

Až vám přijdou říct, že rub je vlastně líc,

že jiní kradou víc, a nestane se nic,

nebojte se říct, vám slušnost že to nedovolí.

Až vám někdo poradí, že vlastně vůbec nevodí,

že za pochybný pořítek dáte možná celý svět,

Vyžeňte ho holí!

Čert: Á, to bolí!

Mikuláš: Protože jediné, co platí, moji milí, zlatí,

nejsou posty, konta, tituly a auta.

Jen jediný je jistý: váš štít – když je čistý.

Každou chvíli totiž Boží oko vidí

na obraze jasném, co dělají lidi.

Anděl: Vidí i kdo šidí!

Mikuláš: Nic neztratí se a všechno s vámi kráčí.

Čert: To tam asi mají – v počtači!!!

Anděl: A můžem někdy uvídnět tenhle Boží internet?

Mikuláš: Ovšem, jistě, každý - jako z nebe - může podívat se sám na sebe oknem tajemným.

Čert Jó, vindows, to já vím!

Mikuláš: Vnitřním zrakem svým: vlastním svědomím.

Nuž - loučím se s vámi. Mé poselství znáte.

Záleží jen na vás, co vám bude svatě.

Za rok přijdu zase. Pak si účet dáte.

Milada Čapková

CESTA

Herrnhutská hvězda

Určitě se s ní setkáte v Německu, ale stále častěji ji můžeme vidět i u nás – herrnhutskou nebo také ochranovskou či moravskou hvězdu. Její vznik je spojen

s německým městečkem Herrnhut, ležícím nedaleko Žitavy, které bylo založeno

v roce 1727 moravskými členy Jednoty bratrské (asi nejnámější z nich je Jan Amos

Komenský), kteří museli odejít ze své

vlasti před násilnou katolizací. V Herrnhutu se usadili pod ochranou hraběte

Zinzendorfa, proto také svůj nový domov

pojmenovali česky Ochránov.

Matematicky přesná hvězda však

původně nesloužila hlavně jako symbol

betlémské vánoční hvězdy, ale jako

učební pomůcka při výuce geometrie.

Těleso, které tvoří základ hvězdy, má

pěkně složitý název – rombokubooktaedr

– a skládá se z 26 stěn, z nichž 18 jsou

čtverce a 8 rovnostranné trojúhelníky.

K němu je připraveno 18 paprsků, někdy

je místo toho osmnáctého nahore

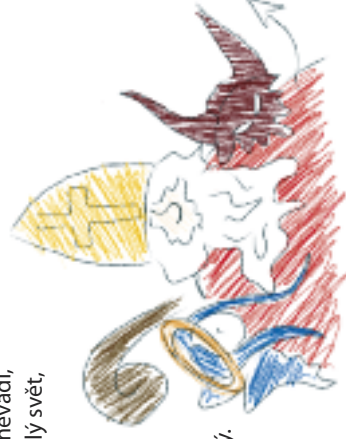
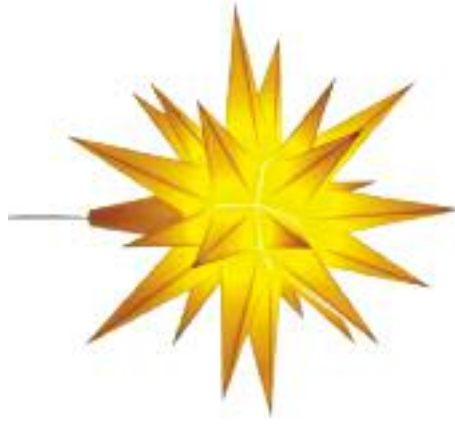
přípevněna žárovka nebo háček na zavěšení hvězdy.

Moravští bratři často sloužili v misiích daleko od domova. Jejich děti, které proto žily

a učily se v internátech, začaly hvězdy vyrábět a posílat svým rodičům jako vánoční

dárek. Tím se rozšířily do celého světa. Protože o ně byl stále větší zájem, vznikla na

začátku minulého století v Herrnhutu továrna, kde jich ročně vyrobí tisíce. JK

Nakreslila: Lucie Krajčůvková

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti za letošní Vánoce! Každý rok se můžeme znovu těšit z narození tvého Syna a těšit se na jeho příchod. Prosíme, ať není nikdo sám! Amen.

Sto let služby Bohu, sto let pomoci člověku

11. Závěr

Rok 100. výročí Církve československé husitské se blíží ke svému závěru. Již tři roky předem se plánovaly různé akce a projekty, kterými jsme toto výročí chtěli připomenout a oslavit. Kvůli pandemii nemoci covid-19 nebylo možné uskutečnit vše, co bylo připraveno, i když mnohé se podařilo – například slavnostní bohoslužba v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze v lednu nebo slavnostní večer v Husově sboru v pražských Dejvicích či Pouť na Sázavu v září. Některé akce byly odloženy, jiné musely být úplně zrušeny. Je to škoda, ale na druhou stranu, jak se říká, všechno zlé je pro něco dobré.

To, že se po určité době nemůžeme scházet, nám často pomáhá lépe si uvědomit, jak jsou pro nás společná setkání důležitá, a více si jich vážit a radovat se z nich. A církev rozhodně žije a snaží se sloužit a pomáhat dál – snad ještě více než dříve. Tato doba také v mnohých probudila velkou nápaditost a tvořivost, takže když se nemohly konat bohoslužby, mnozí je například natáčeli na video. Také Husitská diakonie stále rozvíjí svou činnost a přichází s novými nápady – v posledních dnech je to třeba nově zřízená krizová linka a linka duchovní pomoci (více informací na-

jdete na stránkách www.husitskadi-akonie.cz).

Takže nezbyvá než v závěru výročního roku poděkovat všem, kdo připravovali nejen akce k výročí, ale v církvi na různých místech slouží a pomáhají každodenně. Děkujeme Pánu Bohu, že nad námi drží svou ochrannou ruku, a prosíme ho o požehnání pro naši církev i do dalších let.

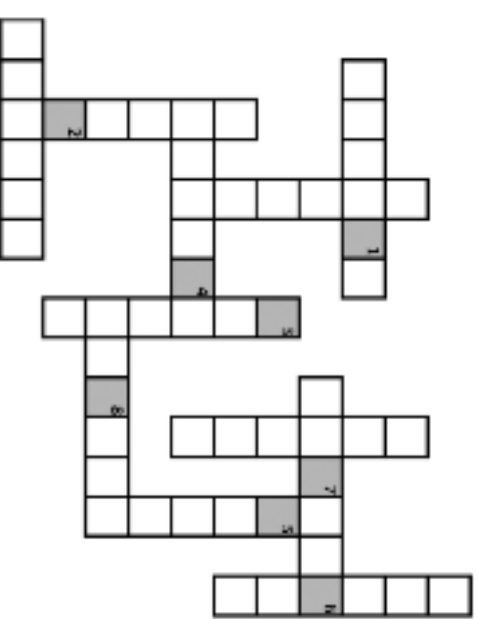
JK

Soutěž o tři knihy

Snad vám čekání na Ježíška trochu zpříjemní naše luštění. Vpisujte slova do tabulky (shora dolů a zleva doprava) – tentokrát je to trochu těžší, protože všechna slova mají šest písmen, ale věřím, že se vám povede je poskládat tak, aby se správně křížila.

Pokud se vám podaří získat tajenku, nezapomeňte nám ji spolu se svou adresou do poloviny ledna poslat na jana.krajcirkova@cch.cz, ať se můžete stát jedním z výherců knížky!

ADVENT, BETLÉM, ČEKÁNÍ, KOLEDY, OZDOBY, PŘÍCHOD,
RADOST, SVÁTEK, SVÍČKY, VÁNOCE, ZPÍVAT

Blahopřejeme výhercům soutěže z říjnového čísla

(tajenka: Jednota v rozmanitosti!)

Andělka Jindrová z Příbrami,
Igor a Boris Palúchovi z Prahy

mená. Nebylo to slunce ani měsíc ani hvězda. Byla to jasná záře, která se pomalu přibližovala a zároveň rozlévala po krajině. Postupně osvětlovala zemi, ohradu ovčince, pastýře, zvlínou krajinu a stále sílila, až museli pastýři zamhouřit oči. Ve světelné záři vycházející z nebes před polekanými pastýři stanul Boží posel.

Když viděl, jak jsou vyděšení, uklidňoval je: „Nebojte se. Přicházím s radostnou zprávou. Dnes se vám v městě Davidově narodil Spasitel. Až uvidíte dítě v plenkách položené do jeslí, bude to pro vás znamení.“

A v nebesích se rozezněla hudba a andělské hlasy zpívaly o slávě Boží a ohlašovaly pokoj na zemi. Když vše utichlo a světlo zhaslo, vypravili se pastýři do Betléma, aby zjistili, co se tam stalo. Naši Marii, Josefa i dítětko v jeslích, právě tak, jak jim to andělí pověděl. A pastýři zajásali radostí, že dávná proroctví o Spasiteli se konečně přeci jen naplnila.

Čtvrtá adventní svíce vypráví o králích

V dalekých krajinách babylonských žili tři vznešení králové. Celý život se zabývali studiem hvězd a přečetli o nich snad všechny knihy. Proto jim také říkali mudrcové. Jednoho dne spatřili tyto moudří muži na východní obloze neznámou hvězdu. Hned pochopili, že je to znamení nového krále. A vydali se za tou hvězdou, aby je k němu přivedla. Po dlouhé cestě dospěli až do Jeruzaléma, hlavního města, ve kterém sídlil

král Herodes. Domnívali se, že už jsou blízko svého cíle a zdejší panovník by jim to mohl potvrdit. Herodes je přijal přívětivě. Ale když se dozvěděl, že hledají nového krále, strašně se rozzuřil. Před hosty na sobě nedal nic znát. Svolal poradce a od nich se dozvěděl, že podle předpovědi se má nový král narodit v Betléme.

Babyloňany pak Herodes nasměřoval do Betléma. Navenek předstíral, že i on se chce novému králi poklonit. A požádal je, aby mu hned oznámili, jakmile ho najdou. Ve skutečnosti Herodes nechtěl krále pozdravit, ale zabít. Aby mu nemusel předat královský trůn.

Hvězda, která mudrcům ukazovala cestu, se opravdu zastavila nad Betlémem. Tam nalezli dítě položené v jesličkách. Králové poklekli a sklonili se před ním. A stáji zavoněla myrha a kadidlo a zablýskly se zlaté poklady, které přinesli. Ježíšovi darem.

Cestou zpátky už se Herodovu paláci vyhnuli obloukem, protože se dozvěděli o jeho krutém záměru. Zato Ježíš si získal jejich srdce.

Ačkoli se nepodobá žádnému z pozemských vládců a nevypadá jako budoucí panovník, je tím nejvznešenějším a nejdůstojnějším člověkem, kterého kdy poznali.

Jakoby snad ani nebyl z tohoto světa... mudrovali králové a zadumaně hleděli k obloze poseť hvězdami.

Když mezi nimi rozpoznali tu, která je svou září přivedla do Betléma, tiše se zaradovali.

Advent 2020,

Eva Buttová

Vyprávění čtyř adventních světel

Milé děti,

možná jste si také na adventním věnci postupně zapalovaly svíce, které nás provázejí adventním časem a ukazují cestu až ke Štědrému večeru. Každá z nich, když se rozhoří, vypráví tiše o lidech z dávných časů, kteří se těšili na něco krásného a radovali se, slavili a děkovali, když se jim jejich přání splnilo. A někdy našli dokonce mnohem víc, než si kdy mohli přát. Pojďme se zaposlouchat do jejich příběhu.

První adventní svíce vypráví o Janu Křtíteli

Za dnů krále Heroda žili v jednom judském městě v horách manželé Zachariáš a Alžběta. Oba toužili po dětech, ale dlouho byli sami. Už ani nedoufali, že by se jim dítětko mohlo narodit.

Jednoho dne však měl Zachariáš vidění. Promluvil k němu Boží posel Gabriel a oznámil, že se jim narodí syn, kterého pojmenují Jan. A že bude mít velmi důležitý úkol. Připravít celou zemi na příchod nového krále.

Zachariáš se divil a nechtěl tomu věřit. „Podle čeho poznám, že se to opravdu stane?“ ptal se Gabriela.

A Gabriel mu odpověděl: „Dám ti tedy znamení. Ztratíš řeč, dokud se Jan nenarodí.“

A tak se i stalo. Od té chvíle až do

Janova narození zůstal Zachariáš němý.

Když byla Alžběta v šestém měsíci těhotenství, navštívila ji její příbuzná

Marie z Nazareta. Jakmile se setkaly, poznala Alžběta, že také Marie čeká dítě. A že to dítě bude výjimečné.

A Marie to Alžbětě potvrdila. Vyprávěla, jak ji navštívil anděl Gabriel a oznámil, že čeká syna, který se bude jmenovat Ježíš, to znamená Zachránce.

Uplynulo mnoho let a z Jana vyrostl statný a udatný muž, který se ničeho a nikoho nebál. Žil velmi skromně a osaměle. Ale věděl, co se v zemi děje.

A nelíbilo se mu, že lidé jsou na sebe zlí, že nepomáhají slabým a chudým, neposlouchají Boží posly a myslí jen a jen sami na sebe. A ze všech nejhorší je král Herodes. S tím se Jan nedokázal smířit. A tak den co den spěchal k břehům Jordánu, kam za ním přicházeli lidé, a pomáhal jim, aby se napravili.

Radil, jak mají dobře žít, a křtíl je vodou na znamení, že se změnili a že očekávají dobrého a spravedlivého krále.

Nakreslila: Lucie Kojčičková

Nakreslila: Lucie Kojčičková

Herodes se ale polepšit nechtěl. Nechtěl nic slyšet o změně. A už vůbec nechtěl slyšet nic o novém králi, a tak vsadil Jana do vězení. Jenomže Boží plány nemůže nikdo překazít. Dokonce ani mocný vládce, jako byl Herodes. A tak mezitím nepozorovaně v Nazaretě v chudé rodině tesaře Josefa vyrůstá nový král. A Josefova žena Marie uchovává v srdci tajemství, které jí kdysi prozradil anděl Gabriel.

Druhá adventní svíce vyzpívá o Marii a Josefovi

Alžbětina příbuzná Marie byla velmi mladá dívka, když se s Josefem zasnoubili. Bydleli v Nazaretě, kde Josef pracoval jako tesař.

Jednoho dne vydal císař Augustus nařízení o sčítání lidu. Všichni obyvatelé země se měli dostavit do svého rodiště. Josef se tedy vydal na dlouhou cestu do

Betléma, odkud pocházel jeho rod. A Marie musela jít s ním, přestože už čekala dítětko.

Zakladatel rodu a dávný Josefův předek byl slavný král David. Davidovi předpověděli proroci, že jeden z jeho budoucích potomků převzeme vládu a jednou provždy ukončí všechny války a boje. Vysvobodí svůj lid z trápení a bude vládnout spravedlivě. Ochrání bezbranné a pomůže těm, kdo se ocitnou v neštěstích. Za jeho vlády bude země vzkvétat jako rajská zahrada a lidé budou šťastní a spokojení. Proto se mu začalo říkat Spasitel, to je Zachránce.

Žádný z vládnoucích panovníků se mu však nepodobal. Žádný, co se narodil v královském paláci, uprostřed přepychu a bohatství, neměl dost odvahy ani soucitu ujmout se trpících. A tak už

si někteří začínali myslet, že se pro roctví nespíná. Nikoho by ani ve snu nenapadlo, že se Spasitel může narodit jinde. Třeba úplně neznámé obyčejné dívce cestou do Betléma.

Marie s Josefem putovali do Betléma pěšky jako ostatní chudí lidé a dokonce nenašli ani žádné ubytování, takže museli přenocovat ve chlévě. Neměli postel ani příkryvku, ani kamna, ve kterých by si zatopili. Jen slámu na holé zemi. A tam se na-ro-dil Ježíš. Marie ho alespoň položila do sena v jeslích, které sloužily jako krmelec pro domácí zvířata.

Betlémy, připomínající Ježíšovo narození, které se staví dodnes, nemají podobu města, vesnice nebo domu, ale zobrazují chlév se zvířaty a jesle s dítětkem, u kterých stojí Marie s Josefem. A navzdory strastiplné cestě

a ubohým podmínkám se radují z narozeného dítěte, které je pro ně světlem uprostřed temné noci.

Třetí adventní svíce vyzpívá o pastýřích

Ježíš se narodil uprostřed chladné noci, ve chlévě, který Marii s Josefem posloužil jako příštesek, když neměli kde hlavu složit. Malého Ježíše položili do sena v jeslích, ze kterých se krmila domácí zvířata. Všude bylo ticho a tma. Jen zvířata občas v polospánku odfrkla a zahrabala kopytky.

Také všichni obyvatelé města Betléma spali. Ale pastýři, kteří hlídali stáda ovcí, nesměli oka zamhouřit. Bděli, aby ubránili stáda před divou zvěří nebo zloději, kteří by se pod rouškou noci chtěli bezbranných oveček zmocnit. Tu si někteří z nich všimli světla pro-bleskujícího ze tmy. Nevěděli, co to zna-

Poselství Mariina hlasu

Vánoce se u nás slaví jako velký rodinný svátek. Jeho podoba je nesena především ženami. Jistě se na něm nezanedbatelně podílejí i muži, ale málo platné, ta hřevnost a něžnost, ta hluboká vrstva rodinných Vánoc vychází od žen.

Přesto se však zdá, že vlastní příběh Vánoc, jak o něm čteme v Písmu, je převážně příběhem mužským. Začíná zmínkou o majetkovém soupisu lidu za římského císaře Augusta, když správcem v Syrii byl Qurinius. Nu a pak to jde jedno za druhým – vystupují tu samí mužové. Z galilejského Nazareta se vydává do Betléma tesař Josef, aby se dal zapsat do seznamu obyvatelstva. Běže s sebou i svou manželku, ale rozhodující při tom je rodinný původ mužův. Tu se pak narodí prvorozený syn, vytoužený pokračovatel rodu. U jeslí vystupují pastýři a králové. A když Herodes vysílá své pochopy, aby zabíjeli betlémská nemluvňátka, má opět spadeno na novorozené chlapce, aby prosadil svou panovnickou zvůli, neboť je přesvědčen, že dějiny tvoří silní a bezohlední muži.

Tak by zřejmě šly věci a události dál, kdyby tu nebyla jediná žena, křehká bytost mezi tolika muži, která dává biblickému ději o Svaté noci a kolem ní svou výraznou podobu.

Kdybychom chtěli zjednodušit ten pestrý obraz na to nejdůležitější, můžeme na něm ponechat jen ty dva: matku a dítě. Všechny další postavy do děje v té či oné chvíli jaksi přistupují, ale Marie je v něm od samého začátku nepostradatelná, neboť

učinila to rozhodující: „I porodila svého prvorozeného syna, zavinula jej do plenek a položila do jeslí.“ Právě tato událost byla v andělském poslání sdělena pastýřům jako velká radost, neboť: „Dnes se vám

narodil Spasitel, Kristus Pán v městě Davidově.“ A je to opět žena Marie, o níž je dále zmínka, neboť „to všechno v mysli zachovávala a rozvažovala o tom“ či jak naši králičí otcové krásně překládají tu citovaný lukášovský text: „Zachovávala všechny věci tyto, skládající je v srdci svém.“

Není-li to úžasné pomyšlení, jak celý ten dávný pohyb splněné naděje a touhy lid-

stva našel poslušný ohlas v mysli i srdci matky Páně a jak jej od jeslí betlémských dále nesli všichni svědkové, muži i ženy v dějinách Boží spásy jako evangelium přes propast věků? Marii i jim bylo dáno poznat, že nejen muži a nejen ženy, nýbrž Bůh, protože je Pánem dějin a jedná v nich s člověkem a veškerým stvořením podle své prozřetelné vůle. Marie o tom zvěděla vlastně dřív, už od chvíle, kdy se potkala s Alžbětou ještě před narozením dítěte a přijala její proročský pozdrav: „Požehnaná jsi mezi ženami a požehnaný plod tvého těla.“ Proto směla otevřít nejen ústa, ale celou svou bytost k chvalo zpěvu: „Duše má velebí Pána a můj duch jásá v Bohu, mém Spasiteli... prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně: vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil: hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou.“ Poselství Mariina hlasu spolu s celou vánoční zvěstí dochází nyní i k našemu sluchu. Slyšme obojí jako vítězný chorál o předivné Boží moci, který zní dějinami. Učme se mu rozumět i dnes, abychom znovu vírou, nadějí a láskou odkrývali onen životodárný zdroj vánoční důvěry v Boží moc a slávu a věděli, jak žít, co dělat v našich rodinách, církvi, jako mužové a ženy, jako rodiče a děti, jako lidé s lidmi v tomto neklidném čase, v němž je znovu tolik zvrženého prachu, tolik halasného zápolení, tolik vzdechů a skřípotu v blízkou i v dále...

Miroslav Durchánec
ČZ 51-52, 20. 12. 1992

Vánoční drama

Vůně jehličí, ozdoby, svíčky, koledy, rolničky, dárečky, betlémské postavičky a sladké vánoční stolování, jak je to všechno vzdálené příběhu, který se proměnil v nečekané drama, nad nímž by i slavný otec hororu pan Hitchcock zbledl z závisti, to ví snad každý, kdo četl pozorně biblický příběh o narození Páně.

Tím upozorněním na dramatické osudy snoubenců Josefa a Miriam nechci říct, že by se lidi neměli o Vánocích obdarovávat, stavět betlémy, strojit stromečky a zpívat koledy, já ale ani přes tu vánoční idylu nemohu odolat, abych se v Adventu znovu nevrátil do Nazareta, kde překvapená dívka potkala u studny anděla a ten jí zpravil o božském dítěti, které v ní bylo počato z Ducha svatého. V té zprávě o narození Páně se už ale nepripomíná, co tenkrát věděli všichni nazaretští sousedi, že narození nemanželského dítěte znamenalo vyobcování a trest smrti ukamenováním, že tou nebezpečnou poslušností se vydala Miriam všanc neúprosným zákonům, že tím odvážným přitakáním sice prokázala víru v Boží ochranu, ale že ta víra stála v rozporu s lidským rozumem, který dívku jistě varoval, aby si závčas všechno

rozmyslela, protože kamenování není nikomu příjemné, to jistě chápete.

A tak mě dojíká příběh odvážného židovského děvčete, které v tajnosti opouští Nazaret, vydává se do Betléma a na cestě je provázeno Josefem, před jehož citem se skláním s obdivem, vždyt' jen chlupatá láska dokáže překonat tak těžkou zkoušku a přemůže srdce muže, kterému nevěsta oznámí, že čeká dítě, a on neví s kým, přijme tu bolestnou zprávu se srdcem rozechvělým, ale stane se ochráncem milované a doprovází ji do Betléma, kde Miriam tajně porodí, aby s ní utíkal dál, až do Egypta, kde ji dvanáct let ukrýval, chránil a živil, a když nebezpečí pominulo, vrátili se spolu, tiše a nenápadně, do Nazareta. Jedině tak mohl malý Jošua vyrůstat v dílně svého otce Josefa, dospět v muže a vyjít do celého kraje hlásat evangelium, aby v moci zázraků, na dřevě kříže i v otevřeném hrobě zjevil světu, že Ježíš Nazaretský, zvaný Kristus, je Spasitel.

Tolik lásky a odvahy je zapotřebí, aby Bůh mohl zachránit a spasit svět, přátelé vánočního cukroví a příběhů sladkých, avšak jen na pohled. Milostiplně prožítí svátků vánočních v záři chanuky vám přeje

Jan Schwarz, NO Bratislava

Betlém

Snad také stával o vánocích betlém v kostele vašeho dětství; i byli tam tři králové, Jezule, pastevci s ovečkami, takové malé domečky těch pastevců, kudrnaté stromy a všechno, co si kdo může představit; a vy jste na té krásě mohli oči nechat.

Vzpomínám-li nyní, co se nám na věci tak líbilo, myslím, že to hlavně byla kouzelná okolnost, že to všechno bylo tak maličké. Tajemná poezie betlému je v tom, že je drobný; jeho pohádková krása je ve zmenšení všech rozměrů. Představte si, že by byl betlém udělán z pětimetrových panáků; myslím, že by budil spíše hrůzu než nadšení.

Často tvrdíme, že jsou u nás malé poměry; jsme nepochybně malá země s malými prostředky, ale to se nám kupodivu nezdá být ničím kouzelně krásným a poetickým. Vrací-li se člověk z ciziny, shledává najednou, že se Stvořitel u nás příliš nerozmáchl a nevyhrnul si rukávy do práce: spíše pracoval v drobném, trpělivě robě chlumu a roviniky, mírné řeky a zavřené obzory; a že člověk, který po něm přišel, se rovněž nerozmáchl a neprovolal s velikým gestem „toto všechno je mé“, nýbrž rozkrájel zemi na drobné čtverečky polí a místo tvrzí si postavil domečky mezi drobnými jabluňkami a slívami; a tu člověk, který vrací se domů vidí toto vše, vydechne s nadšením, že je to jako betlém.

Ano, je tomu tak: jsme malá země, ale nejsme okouzlení tím, že jsme malá země. Jsou u nás malé poměry, ale všemožně se zdráháme vidět v tom poetickou přednost, hodnou zvláštní chvály a lásky. Naše prostředky jsou skromné a maličké, ale nám se nezdá být pohádkovým úkolem zařídit z nich maličký a čistý betlém; spíše si myslíme, že se musíme rozmáchnout a zařídit nejprve pětimetrové nebo stomiliónové Centrální nebo Reprezenační Úřady, Ústavy, Instituce a Veřejné Budovy. Všem, co jsme začali nebo projektovali od památného dne, kdy jsme se stali nezávislým betlémem, snažíme se vtisknout ráz pětimetrové nebo stomiliónové ohromnosti; čeho jsme tím dosáhli, není velikost, nýbrž jakýsi zmatek; shledáváme najednou, že betlém je příliš malý.

Chce-li Čech něco pomilovat slovem a myšlenkou, nazve to zdrobnělinou; milované ženě neřekne Obryně ani Veležena, nýbrž spíše holčička, hlupáček nebo nějak podobně; má-li rád svou zahradu, nazve ji zahrádkou, a má-li rád svou sklenici, řekne jí sklenička. Chce-li Angličan něco pomazlit slovem, řekne, že je to „dear old“, že je to staré; proto jsou v Anglii staré věci ve vážnosti. My polaskáme věc tím, že řekneme,

že je malá; kdybychom chtěli polaskat ministerstvo, nazvali bychom je něžně a nadšeně „naše ministerstvíčko“, a kdybychom mu chtěli tuto lásku projevit důvěrně a co nejsrdečněji, zřídili bychom pro ně domeček se dvěma okny a stolečkem, jako pro panenku. Ale ježto náš poměr k úřadům je pochmurný a nelibý, projektujeme pro ně budovy ponuré a strašné velikosti. Jelikož nemáme srdečně rádi Prahu s jejími obyvateli, mluvíme pořád o Velké Praze. Jelikož nemáme dost něžně rádi svou zem, nemluvíme o chudé drahé zemičce, nýbrž o prestiži, reprezentaci před cizinou a jiných nejméně pětimetrových veličinách.

I betlém se reprezentuje před cizinou; ale reprezentuje se tím, že je malý, ač „nikoli nejmenší mezi knížaty judskými“; dokonce nereprezentuje se nějakou novou radnicí, nýbrž starým chlévem. Nereprezentuje se před cizinou nějakou padesátičlennou vítací delegací, placenou z peněz chudých ovčáků, nýbrž padesáti chudými ovčáky, kteří zadarmo projevují svou radost a účast s udalostí ve chlévě. Reprezentuje se vhodně

tím, že tam na novorozeně dýchá vůl a osel, zvířata skromná a užitečná, místo aby na to dítě dýchali dva slavnostní řečníci. Je to zkrátka betlém spokojený s tím, že je malý, a pravici světu: Pojďte se podívat, jak je to hezké, když dovedeme být malí a chudí. A svět se dívá a může na tom oči nechat.

Zařizujeme se špatně ve velkém, místo bychom se zařizovali dobře v malém. Zařizujeme-li se ve velkém, říkáme, že to

děláme pro budoucnost. Ale dělat něco jen tak pro budoucnost je jako chystat něco pro strejce Příhodu; lepší a prozíravější je chystat budoucnost samotnou. Nikdy zajisté nevyrosteme na velmoc; ale je velmi pravděpodobno, že budeme malým kouskem velkého řádu evropského nebo světového. Pak nám nebude nic platná žádná lokální a národní megalománie, žádná mocenská okázalost, ale bude nám platno všechno, co budeme umět. Čili pro budoucnost se nemají chystat monumentální rámce; pro budoucnost se mají připravovat lidi. Není těžko žít jako chudí a malí, přiznáme-li si upřímně, že jsme chudí a malí; dobrá, nejsme-li Babylónem, buďme chutě a hrdě Betlémem. Někdy ten spasitel se narodí i dnes spíše ve chlévě než v mramorovém paláci nějaké velkopojišťovny; pohříchu pro samé paláce se nemůžeme dostat k stavění betlémských chlévů.

A netlačí nás, že betlém je snad příliš malý pro nějaké ty tři krále od Východu; horší je, je-li malý pro betlémské pastevce tím, že pro ně nemá krovu ani výživu. A tu jasnou hvězdu nahoře nikdy nezažehnete na státní útraty.

Karel Čapek
1924

Tajemství Božího života v nás

*Povstaň, rozjasni se, protože přišlo tvé světlo a vzešla nad tebou Hospodinova sláva.
Izajáš 60,1 ČSP*

Když byla Alžběta v šestém měsíci, byl anděl Gabriel poslán od Boha do galilejského města, které se jmenuje Nazaret, k panně zasnoubené muži jménem Josef, z rodu Davidova; jméno té panny bylo Maria. Přistoupil k ní a řekl: „Bud' zdráva, milosti zahrnutá, Pán s tebou.“ Ona se nad těmi slovy velmi zarazila a uvažovala, co ten pozdrav znamená. Anděl jí řekl: „Neboj se, Maria, vždyť jsi našla milost u Boha. Hle, počneš a porodíš syna a dáš mu jméno Ježíš. Ten bude veliký a bude nazván synem Nejvyššího a Pán Bůh mu dá trůn jeho otce Davida. Na věky bude kralovat nad rodem Jákobovým a jeho království nebude konce.“ Maria řekla andělovi: „Jak se to může stát, vždyť nežiji s mužem?“ Anděl jí odpověděl: „Sestoupí na tebe Duch svatý a moc Nejvyššího tě zastíní; proto i tvé dítě bude svaté a bude nazváno Syn Boží.“ Maria řekla: „Hle, jsem služebnice Páně; staň se mi podle tvého slova.“ Anděl pak od ní odešel. Lukáš 1,26-35,38

Milí přátelé, první verš jsem vybrala ze Starého zákona. Druhý oddíl z Písma je poněkud delší a je vybrán z Nového zákona. Ve starozákonním čtení Hospodin ústy proroka Izajáše povzbuzuje izraelský lid a dává jim svým slovem naději do budoucnosti. Slova povzbuzení měla být pro Izraelce světlem. Měla ukazovat na druhý příchod Krista. Jakoby Hospodin svému lidu říkal: „Zvedněte hlavy, vaše tváře ať se rozjasní nadějí, neboť nad vámi se rozzářila Hospodinova sláva.“ Tato slova píše Izraelcům Izajáš asi šest set let před Kristem.

Oddíl z Lukášova evangelia z Nového zákona je jeden z neznámějších oddílů, který se čte v adventním období.

Marie je mladá, chudá židovská dívka. Při setkání s andělem slyší jeho nezvyklý pozdrav. Je z toho, co se v tu chvíli kolem ní děje a čeho je součástí, zaražená. Anděl jí dodává odvalu a sděluje jí, k čemu ji Hospodin povolává. Marie nerozumí úplně všemu, co jí anděl říká, ale s důvěrou, odvahou, pokorou, bázní a poslušností Boží povolání přijímá. Tato její odvaha, pokora, důvěra v Boží moc i jeho pomoc a poslušnost Božímu povolání umožní, aby se děly Hospodinovy plány, které navždy změní chod lidských dějin i života každého z nás. Maria se stává matkou Ježíše, Syna Božího. V tom je výjimečná.

Pán Bůh však přichází s nabídkou nového života ke každému z nás. Svoji každodenní blízkostí nám dává možnost nechat se proměnit. Sklání se k nám jako zachránce. Stejně jako Maria máme na vybranou.

Boží zavolání ve svém životě jsem uslyšela i já. Stalo se tak skrze slovo zapsané

ve Starém zákoně v proroku Jeremjášovi. Bůh promluvil k mému srdci těmito slovy: „Neboť to, co s vámi zamýšlím, znám jen já sám, je výrok Hospodinův, jsou to myšlenky o pokoji, nikoli o zlu: chci vám dát naději do budoucnosti. Budete mě volat a chodit ke mně, modlit se ke mně a já vás vyslyším. Budete mě hledat a naleznete mě, když se mne budete dotazovat celým svým srdcem.“ (Jr 29,11-13)

V srdci jsem prožívala úžas, bázeň, radost a rozechvění. Pane, ty si mě chceš používat přes všechna má zdravotní omezení i se všemi mými slabostmi?! V mnoha lidských očích jsem neper-

spektivní. Na pomoc, pochopení, přijetí, lásku druhých lidí jsem odkázána. Lidé mne lehce přehlédnou – nejen pro moji malou postavu. Bůh ke mně úžasně promluvil jasnými slovy proroka Jeremjáše a já jsem je přijala do srdce. A toto slovo proměnilo můj život a naplnilo mne Božím životem a požehnáním. Stejně jako Marii a každého z nás.

Jak potom vypadá život člověka (i - můj)? Člověk prožívá ve svém nitru velkou touhu Bohu sloužit nezávisle na svých možnostech. Ježíš mě ve službě učí jedné důležité věci. Jako bych slyšela: „Nepotřebuji tvoji dokonalost, ale toužím po tom, abys vše, co děláš, dělala celým svým srdcem. Pak se nemusíš ničeho bát.“ Moje služba Bohu i lidem se s časem různě proměňovala a mění. Co však nejvíce naplňuje moje srdce po celých téměř třicet let víry, je modlitba. Věřím, že toto je má hlavní služba, do které mě Hospodin pozval. Se službou mi Bůh daroval nové vztahy, nová přátelství, duchovní rodinu – církev, kde mám duchovní domov. Bůh v Kristu vstoupil do světa díky Mariině poslušnosti. Stejně je to s námi. Bůh jedná a vstupuje do světa skrze lidi, kteří jsou ochotni poddat se jeho vedení.

Advent je čas očekávání na příchod Krista. Může se stát časem vhodným pro ztišení, naslouchání Bohu a hledání jeho plánu pro můj další život. Je to příhodný čas pro prohloubení a obnovení vztahu s Kristem. Advent může být také časem očekávání a přípravou na další cestu s Ním, ke které, stejně jako Marii, zve každého člověka. Cesta to není snadná, ale proměňující život toho, kdo se na cestu s Bohem vydá. Pokud poslechneme Boží volání a vyjdeme pod vedením Krista, pak naše životní cesta dává jasný smysl, směr a cíl – Boží království. Na této cestě prožíváme přijetí od Hospodina, jeho bezpodmínečnou lásku, vyučování, napomínání, usvědčování ze špatných postojů a hříchu. Zakoušíme útěchu, když se nám zdá, že cesta je příliš náročná. Rosteme v poznání Boha a stáváme se mu podobnými. Z vlastní zkušenosti a z Písma víme, jak vzácný a milovaný je každý člověk v očích Ježíšových. Pokud se společně vydáme na cestu a dáme se Bohu do služby, stáváme se svědky a nositeli jeho lásky – i v této nelehké době, kterou procházíme.

Eva Zvolánková

Kontakt: Farní úřad CČSH,
B. Kobzinové 2088, 580 01 Havl. Brod

Adventní naděje

Když slunce prozáří celičkový kraj
úsměv v tvé tváři ti vykouzlí ráj
v duši tvé ztemnělé
- adventní neděle.

Když slunce pronikne temnými mraky
zapálí naději v tvém srdci taky
jak svíci v kostele
- adventní neděle.

Když slunce paprsky slétnou na zem
život se rozproudí těž v těle tvém
zazpívá vesele
- adventní neděle

Když Slunce života zrodí se v tmách
dostáváš sílu se nikdy nebát
lásku strach zažene
- adventní neděle

Hana Tonzarová

Jiné Vánoce

Rok 2020 byl pro mnohé lidi přinejmenším náročný, o to více se možná právě teď těší na svátky a trochu vánoční atmosféry – na vůni cukroví a svařáku, děti zase na pohádky, světýlka na stromečku a dárky pod ním.

Letošní Vánoce však budou v každém případě netradiční. Pro někoho třeba tím, že bude provádět vánoční nákupy s dvoumetrovými rozestupy, v roušce či respirátoru, s méně penězi na účtu, pro jiného zase tím, že nebude moci vidět své blízké. A právě situace, kdy si nemůžeme být nablízku, je často velmi tíživá, obzvláště, když jde o čas Vánoc. I z toho důvodu Husitská diakonie zřídila krizovou linku a linku duchovní pomoci, která je vám k dispozici, pokud si budete potřebovat v tomto čase s někým popovídat. Kontakty naleznete v tomto magazínovém čísle.

Ačkoli se nebudeme vidět osobně tak, jak pro nás bylo zvykem, do některých domovů pro seniory je stále omezený přístup a mnozí lidé, kteří patří do ohrožených skupin obyvatelstva, budou trávit svátky bez jakéhokoliv sociálního kontaktu, můžeme udělat alespoň takovou drobnost, jako je telefonát nebo zaslání přání tomu, koho máme rádi.

Může se to zdát jako malichernost, ale věrme, že pro druhého člověka je takový projev laskavosti, empatie a poro-

„Budu slavit Vánoce ve svém srdci a snažit se je tam udržet celý rok.“ —

Charles Dickens

zumění velmi, velmi důležitý.

Také ekonomická situace v důsledku koronavirové krize zamávala s rozpočtem nejedné rodiny, a i tam, kde dříve býval bezstarostný blahobyt a životní jistoty, je nyní strach o zaopatření základních životních potřeb pro sebe a své blízké.

Když jsme před pár měsíci připravovali magazínové číslo o bohatství a chudobě, nenapadlo by mě, jak rychle se může ke stavu chudoby přiblížit tak velké množství lidí. Samozřejmě myslím i na lidi, jako jsou například osamělí senioři či samoživitelé, kteří se již před obdobím pandemie potýkali s finančními problémy a nyní, když je situace ještě mnohem vážnější, jsou odkázáni na pomoc ze strany přátel, rodiny, potravinové banky, charitativních organizací i státu. Vzájemná pomoc je nyní nezbytností a příležitostí k podpoře druhých lidí je nespočet.

Vánoce tedy dost možná budou jiné, skromnější, ale pojem „skromnější“ neznamená automaticky horší. Možná právě tyto svátky mohou ukázat, které

věci na světě jsou opravdu důležité. Však tento čas může být motivací k přehodnocení vlastních priorit. Vánoce přece nejsou o drahých dárkách, bohatě prostřeném stole a už vůbec nemusí být dokonalé.

Jak již říkal Charles Dickens, Vánoce můžeme slavit ve svém srdci.

Přeji vám tedy krásné svátky, které budete prožívat především ve svém nitru. Přeji vám klid a pokoj a hlavně zdraví a mnoho naděje.

J.H.

Autor kresby: Tomáš Altman

Vánoční tajemství

Nemyslete si, že s přibývajícím věkem slavím Vánoce jen s pohledem do minulosti, abych si připomněl krásné okamžiky z dětství, kdy maminka dokázala i z chudých poměrů vykouzlit ten nejkrásnější sváteční stůl, kdy i moje modlitba byla vroucnější v příslibu očekávaných dáreků, kdy rohlíčky voněly vanilkou, medvědí tlapky vlašskými ořechy, hvězdy tuhnoucí čokoládou daleko omamnější a nazdobený smrček v pokoji svítil záračněji než dnes, já ve zralé víře, která odolala nástrahám času a upevnila se v životních zkušenostech, poznávám, že taky my, už dávno dospělí, vyšlapáváme večerem tohoto světa novou cestu ke světlu nad vánočními jesličkami.

Narození Božího dítěte v obyčejném zastrčeném chlévě za betlémskou hospodou mi připomíná, že pokud v životě kráčíme za Pánem Bohem, měl bych pozorněji sledovat jeho svaté stopy, protože on nejde vždycky tou cestou, kterou já pokládám za pevně vytyčenou a jedinou možnou. Takové následování je jedno z poznávaných a prožitých vánočních tajemství mého života.

Pracoval jsem v minulém režimu v zemědělství a nebylo mi

vůbec jasné, proč právě mne, věřícího kluka, Bůh vydává do rukou mocných nevěřících, kteří rozhodli o mém zařazení do výroby. Ale když jsem potom v holínkách, v zimě, mlze a sněhu ještě před rozedněním chodil kolem chlévů ke studni, abych provedl první ranní měření, vzpomněl jsem si na Krista a nikdy jsem neucítil v srdci hořkost, ale naopak posilující naději, téměř radostnou jistotu, že právě tady mezi těmi chlévy a stájemi je se mnou Bůh, že je svatě a skrytě přítomen, neboť Bůh přišel na svět, abychom se potkávali nejen ve slávě, ale taky v obyčejném venkovském chlévě v Klučově, Lipníku, ve Slavičkách nebo v Dolních Vilímovicích.

Vím, že chlév se může v diktátorských režimech stát azylem pro vyvržené, opomíjené a někdy i zapomenuté. Svět proto nemohl očekávat, že se Boží Syn narodí v hostinci, protože hospoda je místo pohostinné a zve k zábavě spíš než k zamyšlení. Stáj nebo chlév je tím posledním místem na světě, kde bychom Boha hledali. Ale Bůh je kupodivu vždycky tam, kde bychom ho hledali nejméně, přátelé Bet-lehem, čili Božího chleba, kterého je nám stále tak třeba.

Jan Schwarz, NO Bratislava

VÝSTAVA PAPIROVÝCH BETLÉMŮ

V kostele Církve československé husitské v Praze 5, Na Václavce 1.

Od 29. 11. 2020 do 2. 2. 2021

Pondělí 14 00 - 16 00

Středa 14 00 - 16 00

Pátek 14 00 - 16 00

Sobota 14 00 - 16 00

Neděle 14 00 - 16 00

Kontakt : Jarmila Lepšíková,
sborccsh-vaclavka@seznam.cz, tel.
731 205 601. V kostele jsou podmínky
pro dodržování aktuálních protiepidemických opatření.

red

Tvořte s námi Český zápas!

Milí čtenáři a příznivci Českého zápasu, budeme rádi za váš zájem přispívat svými postřehy, úvahami i formou zpráv z dění ve vašich náboženských obcích.

Uvítáme příspěvky do novinových i do barevných magazínových čísel, jejichž témata na jednotlivé měsíce roku 2021 jsou následující:

leden - ekumena

a mezináboženský dialog

únor - křesťanství a kultura

březen - solidarita

duben - Velikonoce

květen - rodina

červen - biblická země Izrael

červenec - hodnoty ve společnosti

a v církvi

srpen - věda a poznání

září - Ludmila a výchova dětí

říjen - poděkování za dary stvoření

listopad - smíření a odpuštění

prosinec - Vánoce

red

Pořady s náboženskou tematikou ve vysílání Českého rozhlasu

ČRo Dvojka

Jak to vidí...

Zbigniew J. Czendlik/
sestra Angelika

8.30 neděle

Aktuální názory a komentáře nezávislých osobností na dění kolem nás.

ČRo Vltava

Spirituála

8.00 neděle

Prostor pro duchovní úvahy. Pořady Duchovní Evropa a Ke kořenům.

Bohoslužba

9.00 neděle

Přímé přenosy bohoslužeb.

ČRo Plus

Vertikála

8.07 neděle

Magazín aktualit a diskuse s hosty, které spojuje duchovní vnímání světa.

Nedělní Hovory

22.05 neděle

Rozhovor s osobností, která má zajímavý osobní i profesní život a názory.

ČRo Radio Wave

Hergot

18.00 neděle

Neortodoxní pohled na duchovní záležitosti v souvislosti s děním světským.

REGIONÁLNÍ STANICE ČRO

Mezi nebem a zemí

9.04 sobota

Magazín o víře a spiritualitě.

Šalom slejchem

19.45 neděle

Magazín o židovském životě u nás i ve světě.

www.rozhlas.cz

Modlitba od bratří z Taizé

Prosili jsme bratry o modlitbu za naši zemi. Takto nám odpověděli:

Živý Bože, buď pochválen za ty, kteří nechávají zazářit tvou lásku, kteří dávají ze svého, aniž by počítali a s radostí slouží. Díky nim stále hoří plamen naděje.

Petr Cíćálek

Psali jsme před sto lety

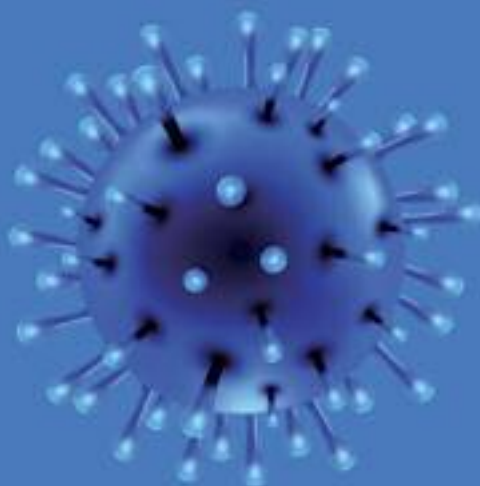
Z Bakova. V prosinci 18. t. m. sehraje školní mládež ČČS ve prospěch vánoční nadílky dětskou hru: „Sirotkův štědrovečerní dar“. Z 900 žactva bakovského jest již 570 žáků a žákynů čsl. Číslo toto stále roste! Místní školní rada zažádala o zřízení placeného místa učitele náboženství ČČS. Do čs. kostelíčka zavede se na útraty šlechterných dárců bakovských elektrické světlo o 15 světelných tělesech. Dobru zdar!

Český zápas č. 45, 17. 12. 1920, s. 7

Církev československá husitská

V DOBĚ KORONAVIRU

AKTUÁLNĚ | SLOVA POVZBUZENÍ | REAKCE CÍRKVÍ
BOHOSLUŽBY A PROMLUVY | PASTORACE

<https://www.aktualne.ccsch.cz>